

KŁOPOTY Z CZYTANIEM I PISANIEM...TO MOŻE BYĆ DYSLEKSJA

Czy wiesz, jako rodzic co oznacza określenie dysleksja?

Czy zastanawiałeś się, dlaczego jedno dziecko radzi sobie w szkole doskonale, a inne napotyka na trudności?

Dysleksja rozwojowa to specyficzne trudności w uczeniu się.

Są spowodowane zaburzeniami, niektórych funkcji poznawczych i motorycznych będących wynikiem nieprawidłowego funkcjonowania ośrodkowego układu nerwowego. Terapia polega na usprawnieniu zaburzonych funkcji (wzroku, słuchu, ruchu) i rozwijaniu tych, które działają bez zakłóceń.

UWAGA!!! Dysleksja rozwojowa nie jest wynikiem wolniejszego rozwoju umysłowego czy braku inteligencji. Może „przytrafić” się dziecku o prawidłowym rozwoju umysłowym. Dysleksja to nie choroba, to zaburzenia uczenia się, nad którymi trzeba pracować za pomocą metod pedagogicznych. Dzieci dyslektyczne osiągają świetne wyniki w testach inteligencji, a w odpowiedziach ustnych są niejednokrotnie lepsze od dzieci bez dysleksji.

Specjaliści wyróżniają różne formy dysleksji rozwojowej:

Dysleksja- trudności w czytaniu lub czytaniu i pisaniu;

Dysortografia- trudności w opanowaniu poprawnej pisowni (w tym popełnianie błędów ortograficznych);

Dysgrafia- trudności w opanowaniu czytelnego pisania (brzydkie i nieczytelne pismo);

Dyskalkulia- trudności w uczeniu się matematyki.

U jednej osoby mogą występować wszystkie formy dysleksji rozwojowej, ale najczęściej zdarza się występowanie dysleksji wraz z dysortografią.

Im wcześniej zwrócimy uwagę na objawy świadczące o ryzyku dysleksji, tym skuteczniej będziemy mogli pomóc dziecku. Pierwsi „specjaliści”, którzy powinni dostrzec te objawy to rodzice.

WAŻNE!!! Zastanawiamy się co ma wspólnego ruch, wzrok, słuch z błędami ortograficznymi? Pisząc, wykonujemy ruch, czytając, wykorzystujemy wzrok, a także słuch. Nawet rozwój pamięci dziecka może mieć duże znaczenie przy takich trudnościach.

Objawy dysleksji rozwojowej:

Trudności w czytaniu i pisaniu ujawniają się dopiero w szkole, podczas gdy już w okresie przedszkolnym można zauważyć objawy, które cechują tzw. dzieci ryzyka dysleksji:

- opóźniony rozwój mowy;
- opóźniony rozwój ruchowy, mała sprawność i koordynacja ruchów podczas zabaw ruchowych, samoobsługi, rysowania i pisania;
- trudności z wypowiedzianiem złożonych wyrazów, wadliwa wymowa;
- trudności z rozpoznawaniem rymów, zapamiętaniem nazw, ich sekwencji np. nazw miesięcy, dłuższych poleceń, wierszy, piosenek, tabliczki mnożenia;

- trudności z różnicowaniem głosek podobnych fonetycznie, z wydzieleniem sylab, głosek ze słów i ich synteza oraz doskonalenie operacji na głoskach, sylabach;
- błędy gramatyczne, trudności z budowaniem dłuższych wypowiedzi;
- trudności z wykonywaniem układanek i odtwarzaniem wzorów graficznych;
- obuooczność, zbyt długo utrzymująca się oburęczność;
- mylenie prawej i lewej ręki;
- nasilone trudności w czytaniu w klasie „0” i „1”;
- nasilone trudności z opanowaniem poprawnej pisowni: długo utrzymujące się pismo zwierciadlane, mylenie liter podobnych pod względem kształtu np. p-b-d-g, l-t-ł, mylenie liter odpowiadającym głoskom zbliżonym fonetycznie np. z-s, d-t, częste opuszczanie liter, błędy ortograficzne pomimo znajomości zasad pisowni.

Jeżeli zauważymy, że dziecko, które jest w pierwszej klasie, jest dobrze nauczone, a mimo to ma coraz większe kłopoty z czytaniem, odstaje od rówieśników należy odwiedzić poradnię. Specjaliści zbadają, czy dziecko jest zagrożone dysleksją, czy wymaga specjalnych ćwiczeń w poradni, czy tylko tych regularnych wykonywanych pod okiem rodziców i nauczyciela.

By dowiedzieć się, czy u dziecka występuje ryzyko dysleksji mogą państwo wykonać ze swoimi dziećmi w domu test tzw. Skalę Ryzyka Dysleksji prof. Marty Bogdanowicz z Uniwersytetu Gdańskiego.

Test zawiera 21 stwierdzeń, które należy ocenić w skali czterostopniowej. Zakreślenie cyfry oznacza, że dany symptom:

- 1- nigdy nie występuje,
- 2- czasem występuje,
- 3- często występuje,
- 4- zawsze występuje.

Proszę uważnie przeczytać poniższe stwierdzenia i zakreślić kółkiem cyfry najlepiej charakteryzujące zachowanie dziecka.

1 Dziecko ma trudności z zapamiętaniem wszystkich liter.	1 2 3 4
2 Dziecko ma trudności z posługiwaniem się nożyczkami.	1 2 3 4
3 Dziecko ma wadę wymowy.	1 2 3 4
4 Dziecko jest mało sprawne ruchowo.	1 2 3 4
5 Dziecko pisze litery i cyfry zwierciadlane lub odwzorowuje wyrazy przez zapisywanie ich od strony prawej do lewej.	1 2 3 4
6 Dziecko przekręca słowa, mówi np. kraktor, zmienia przedrostki w wyrazach, np. zauczyć się, myli wyrazy o podobnym brzmieniu.	1 2 3 4
7 Dziecko nie umie odróżniać głosek o podobnym brzmieniu, np.g-k, z-s, dlatego nie dostrzega różnic w parach wyrazów: góra-kura, koza-kosa.	1 2 3 4
8 Dziecko ma problem z budowaniem poprawnych wypowiedzi (zmienia szyk wyrazów w zdaniu albo używa nieprawidłowych form gramatycznych).	1 2 3 4
9 Dziecko niechętnie bawi się układankami, klockami Lego, puzzlami lub nie umie układać ich wg wzoru.	1 2 3 4
10 Dziecko niechętnie uczestniczy w zabawach ruchowych.	1 2 3 4

11 Dziecko sprawia problem odróżnianie i zapamiętanie liter o kształtach identycznych, lecz inaczej położonych w przestrzeni np. b-p-g-d.	1 2 3 4
12 Dziecko niechętnie rysuje pomimo stwarzanych ku temu okazji i zachęty.	1 2 3 4
13 Dziecko ma trudności z odtwarzaniem z pamięci materiału uszeregowanego w sekwencji np. nazwy pory dnia i posiłków, dni tygodnia, pory roku, szeregi czterocyfrowe.	1 2 3 4
14 Dziecko ma trudności z koncentracją uwagi, łatwo się rozprasza.	1 2 3 4
15 Dziecko źle funkcjonuje na zajęciach fizycznych, np. podczas gry w piłkę, ćwiczeń równoważnych itp.	1 2 3 4
16 Dziecko ma trudności z odróżnieniem i zapamiętaniem liter o podobnych kształtach np. m-n, l-t-ł.	1 2 3 4
17 Dziecko ma trudności z wyróżnieniem głosek w słowach.	1 2 3 4
18 Dziecko ma problemy z odtwarzaniem szlaczków i figur geometrycznych.	1 2 3 4
19 Dziecko ma trudności z łączeniem głosek w słowa np. o-k-o = oko.	1 2 3 4
20 Dziecko ma problemy z zawiązywaniem sznurowadeł, zapinaniem guzików, wiązaniem kokardek itp.	1 2 3 4
21 Dziecko ma trudności z zapamiętaniem krótkich wierszyków i piosenek oraz rozpoznawaniem i tworzeniem rymów.	1 2 3 4

Chociaż wyniki tego testu należy analizować szczegółowo (potrafią to specjaliści), można też po prostu podliczyć punkty i porównać je z poniższą skalą:

Od 21 do 34 punktów: U dziecka raczej na pewno nie ma ryzyka dysleksji, co nie oznacza, że nie należy bacznie przyglądać się rozwojowi i szkolnym osiągnięciom dziecka.

Od 35 do 40 punktów: Specjaliści mówią, że dziecko jest „na pograniczu” ryzyka dysleksji. Wizyta w poradni psychologiczno- pedagogicznej powinna rozwiązać wątpliwości. Należy odwiedzić z dzieckiem specjalistę na wszelki wypadek, a w czasie zabaw i codziennych zajęć usprawniać wolno rozwijające się umiejętności dziecka.

Od 41 do 53 punktów: U dziecka występuje umiarkowane ryzyko dysleksji. Trzeba odwiedzić specjalistę w poradni, być może najwyższy czas zacząć pracować z dzieckiem!

Od 54 do 84 punktów: Bardzo wysokie ryzyko dysleksji!!! Dziecko czeka dużo pracy wraz z nauczycielem i terapeutą.

Szczegółowa analiza wyników znajduje się w książce Marty Bogdanowicz „ Ryzyko dysleksji. Problem i diagnozowanie”.